

Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 12. februar 2020

Sak

2019/0671 Normal Trøndelag – org.nr. 921 375 700 - klage over vedtak om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret med deltakelse i Grasrotandelen

Til stede: Leder Elisabeth Wittemann, Åse Gustavsen, Ingjald Sørhøy, Bernard Enjolras og Stian Slotterøy Johnsen.

Sakens bakgrunn

Normal Trøndelag (klager) meldte 12. oktober 2019 inn registrering i Frivillighetsregisteret med deltakelse i Grasrotandelen.

Frivillighetsregisteret besluttet i vedtak 29. oktober 2019 å nekte klager deltakelse i Grasrotandelen. Vedtaket var begrunnet med at klager ikke driver all frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå, slik det er krav om for å kunne delta i Grasrotandelen.

Frivillighetsregisterets vedtak ble påklaget 6. november 2019. Klager anfører at Normal Trøndelag er en trøndersk frivillig organisasjon som driver sin virksomhet kun i Trondheim og Trøndelag, og at Frivillighetsregisteret således har lagt feil faktum til grunn for sitt avslagsvedtak. Klager sendte inn ny melding med nye vedtekter 6. november 2019.

Frivillighetsregisteret valgte å behandle saken som en klagesak og ikke som behandling av ny melding, men tok utgangspunkt i de nye vedtektene for sin vurdering.

I medhold av forskrift 15. desember 2017 om grasrotandel (heretter forskriften) § 3 fjerde ledd, som fastsetter at Lotteritilsynet ved tvil skal avgjøre om enheten oppfyller vilkårene for deltakelse i Grasrotandelen, ble klagesaken forelagt tilsynet ved e-post 14. november 2019. Lotteritilsynet kom i sin avgjørelse 19. november 2019 til at frivillig virksomhet i form av arbeid for å legalisere cannabis eller andre narkotiske stoffer, ikke kan anses som «allmenyttig» etter forskriften. Lotteritilsynet hadde følgende begrunnelse:

«En forening må selvsagt kunne drive arbeid for å påvirke til endringer av norsk rusmiddelpolitikk og gjeldende regelverk, f. eks. straffelovgivningens regler om narkotikaovertrødelser. Dette betyr imidlertid ikke at slikt arbeid skal tilgodeses med midler fra grasrotordningen. Det er på det rene at produksjon og omsetning av cannabis per i dag er forbudt etter norsk rett, og at bruk er

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

forbundet med vesentlig helsefare. Etter Lotteritilsynets oppfatning vil det stride mot den alminnelige rettsoppfatning å tillate at arbeid for legalisering av narkotika skal kunne finansieres med grasrotmidler.»

Med henvisning til forskriften § 3 fjerde ledd, ble vedtaket av 29. oktober 2019 om å nekte deltakelse i Grasrotandelen, opprettholdt av Frivillighetsregisteret.

Frivillighetsregisteret har oversendt klagen med innstilling 20. november 2019 til Frivillighetsregisternemnda for behandling.

Ettersom det opprinnelige vedtaket var begrunnet ut fra at forskriften § 1, jf. § 3 bokstav f, ikke var oppfylt, har Frivillighetsregisteret i innstillingen kommentert dette og uttaler at klagen og de nye vedtektene viser at klager driver aktivitet på et lokalt og regionalt avgrenset område. Det vises også til at det er et vilkår for å kunne delta i Grasrotandelen at enheten må være allmenntilgjengelig, jf. forskriften § 3 bokstav b, og at dette ikke er oppfylt for Normal Trøndelag.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 15. desember 2017 om grasrotandel (forskriften), jf. lov om pengespill § 10 første ledd. En enhet kan delta i Grasrotandelen dersom enheten er registrert i Frivillighetsregisteret, er ikke-fortjenestebasert og hovedsakelig basert på frivillig innsats, jf. forskriften § 3 første ledd. I forskriften § 3 tredje ledd bokstav b er det gjort unntak for enheter som ikke er allmenntilgjengelige eller enheter der virksomheten kommer en lukket krets til gode.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Frivillighetsregisternemndas vurdering

Normal Trøndelag sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak om å nekte deltakelse i Grasrotandelen.

For å kunne delta i Grasrotandelen må foreningen være allmenntilgjengelig i forskriftens forstand. Det følger av forarbeidene til forskriften at «en allmenntilgjengelig organisasjon i denne ordningen skal forstås som organisasjoner som ivaretar allmenne samfunnsinteresser, som er tilgjengelige for et bredt spekter av mennesker, og som ikke har en unaturlig begrensning i medlemskapet», jf. Kongelig resolusjon PRE-2017-12-15-2136 Forskrift om grasrotandelen punkt 2.

Det følger av klagers vedtekter § 2 bokstav a at klager «skal arbeide lokalt for å få frem de negative konsekvensene av et cannabisforbud; samt, ved å følge utviklingen i land/stater som har legalisert og avkriminalisert bruk av cannabis, dokumentere og debattere konsekvensene av dette».

Foreningen skal videre ifølge vedtektene § 2 bokstav c, arbeide for «en ny narkotikapolitikk basert på fornuftig regulering av alle rusmidler i stedet for et generelt forbud, men fokus skal være cannabis».

Vedtektene § 2 bokstav b fastsetter at foreningen er åpen for alle som ønsker legalisering eller avkriminalisering av cannabis, at foreningen skal være en brukerorganisasjon som inkluderer de som bruker cannabis, og at den skal gi aktive og tidligere brukere en stemme. Det fremgår av § 5 om medlemskap, at foreningen er åpen for alle som ønsker å melde seg inn.

Frivillighetsregisternemnda finner at vedtektene gir uttrykk for at foreningen er tilgjengelig for et bredt spekter av mennesker, og at den er åpen for alle som ønsker å støtte foreningens arbeid. Nemnda legger til grunn at foreningen ikke har en unaturlig begrensning i medlemskapet.

Spørsmålet for Frivillighetsregisternemnda er om foreningen skal nektes deltakelse i Grasrotandelen fordi den ikke kan anses som allmenntilgjengelig i lovens forstand. Dette blir en vurdering av om foreningen anses for å ivareta allmenne samfunnsinteresser.

Frivillighetsregisternemnda har delt seg i synet på dette spørsmålet.

Frivillighetsregisternemndas flertall, Wittemann, Gustavsen, Enjolras og Slotterøy Johnsen er av den oppfatning at foreningen ivaretar allmenne samfunnsinteresser i forskriftens betydning, og tar klagen til følge.

Flertallet viser i denne sammenhengen til forarbeidene til lov om register for frivillig virksomhet § 3 tredje ledd om at frivillig virksomhet «som ikke anses allmenntilgjengelig, kan nektes registrering i særskilte tilfeller». I Ot. prp. nr. 55 (2006-2007) Om lov om register for frivillig virksomhet, side 55, står det:

«Denne avgrensinga tek sikte på å halda ute aktivitet som er klart samfunnsskadeleg, og som ikkje er representativ for dei interessene registeret skal tena. Føresegna bør brukast med varsemd, og ho tek berre sikte på å ramma klart klanderverdige tilfelle.»

Selv om uttalelsen i forarbeidene ikke direkte omhandler forskriften § 3 tredje ledd bokstav b, mener flertallet at uttalelsen gir grunnlag for å trekke en grense mot samfunnsskadelig aktivitet når det skal vurderes om en forening ivaretar allmenne samfunnsinteresser.

Det følger av klagers vedtekter at foreningen arbeider for å endre et eksisterende lovverk som det i dag er en pågående debatt om. Frivillighetsregisternemndas flertall viser i den forbindelse blant annet til at Rusreformutvalget i NOU 2019:26, Rusreform – fra straff til hjelp, har foreslått avkriminalisering av bruk av narkotika. Utvalgets forslag er sendt på høring fra Helse- og omsorgsdepartementet. Klagers synspunkter er både relevante i ruspolitisk sammenheng og delvis i samsvar med forslaget fra et offentlig oppnevnt utvalg. Flertallet finner derfor ikke å kunne dele Lotteritilsynets oppfatning om at det vil «stride mot den alminnelige rettsoppfatning å tillate at arbeid for legalisering av

narkotika skal kunne finansieres med grasrotmidler.» Arbeid med å påvirke til samfunns- eller lovendringer, er etter flertallet syn et formål som bør anses som en viktig del av et demokrati, og dermed for å ivareta allmenne samfunnsinteresser. Flertallet kan ikke se at foreningens formål og virksomhet, slik det fremgår av vedtektene, har preg av samfunnsskadelig aktivitet.

Flertallet legger også vekt på at en av grunntankene bak innføringen av grasrotordningen, er at den enkelte spiller selv skal kunne «vurdere om enheten spilleren ønsker å gi sin grasrotandel til, representerer en aktivitet eller et formål spilleren ønsker å støtte», jf. Ot. prp. nr. 11 (2008-2009) Om lov om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel), avsnitt 4.2.

Det er etter dette Frivillighetsregisternemndas flertalls vurdering at klager ikke kan nektes deltakelse i Grasrotandelen under henvisning til at den ikke er å anse som allmennyttig i forskriftens forstand. Flertallet har ikke vurdert om det er andre forhold som står i veien for deltakelse i ordningen.

Frivillighetsregisternemndas mindretall, Sørhøy, har kommet til at foreningen ikke er en allmennyttig enhet, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav b, og i strid med formålet med grasrotordningen. Sørhøy er i all hovedsak enig i Lotteritilsynets vurdering i avgjørelsen 19. november 2019, og kan i det alt vesentlige slutte seg til Frivillighetsregisterets begrunnelse.

Konklusjon

Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at vedtaket om å nekte deltakelse i Grasrotandelen skal oppheves.

Vedtak

Klagen tas til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk